

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 30. novembra 2009.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 30. novembra 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA ZA PRIHVATANJE SVJEDOČENJA
ŠESNAEST SVJEDOKA I S NJIMA POVEZANIH DOKAZNIH PREDMETA
NA OSNOVU PRAVILA 92QUATER**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

Imenovani branilac:

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje iskaza šesnaest svjedoka i s njima povezanih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater*, podnesenom 29. maja 2009. (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku s tim u vezi.

1. Kontekst i argumentacija

1. Kancelarija tužioca (dalje u tekstu: tužilaštvo) traži uvrštavanje u spis usmenih i pismenih svjedočenja 15 svjedoka, i s njima povezanih dokaznih predmeta, na osnovu pravila 92*quater* Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) Međunarodnog suda, koje reguliše prihvatanje svjedočenja "osoba koje nisu dostupne".¹ Tužilaštvo tvrdi da su svi ti svjedoci nedostupni; njih 14 nisu na raspolaganju zato što su preminuli, dok jedan (KDZ235, Đula Leka) nije u mogućnosti da svjedoči iz zdravstvenih razloga.² Tužilaštvo općenito tvrdi da iskazi tih 15 svjedoka u obliku pismenih izjava, transkripata iz prijašnjih predmeta i sa njima povezanih dokaznih materijala, ispunjavaju uslove za prihvatanje u spis prema pravilu 92*quater*, odnosno da su relevantni, da imaju dokaznu vrijednost i da su pouzdani.³

2. Nakon što je dobio produžetak roka za odgovor na Zahtjev⁴, optuženi je podnio svoj "Odgovor tužilaštvu na Zahtjev na osnovu pravila 92*quater*: šesnaest svjedoka" 10. jula 2009. (dalje u tekstu: Odgovor). Protiveći se Zahtjevu, optuženi je iznio pet glavnih argumenta: (i) pravilom 92*quater* krše se njegova prava prema članu 21(4)(e) Statuta da "ispita svjedoke koji ga terete ili da se oni ispituju u njegovo ime"; (ii) u okolnostima ovog predmeta, kumulativni efekt zahtjevâ tužilaštva da Sud formalno primi na znanje činjenice o kojima je već presuđeno i zahtjeva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*bis* i *quater* je taj da se teret dokazivanja prebacuje sa tužilaštva na optuženog, čime se krši njegovo pravo na

¹ U Zahtjevu Tužilaštvo traži prihvatanje u spis svjedočenja 16 svjedoka, ali je naknadno povuklo svoj zahtjev u vezi sa KDZ355, tako da se ova odluka samo odnosi na prihvatanje dokaza preostalih 15 svjedoka. V. Podnesak tužilaštva u vezi sa svjedocima KDZ235 i KDZ355 s povjerljivim dodacima A i B, 26. juni 2009., par. 3.

² Zahtjev, par. 6.

³ Zahtjev, par. 2.

⁴ Nalog po sastanku održanom na osnovu pravila 65*ter* i Odluka po Zahtjevu za produženje roka, 18. juni 2009.

pravično suđenje; (iii) uslovi za dokazivanje nedostupnosti propisani pravilom 92*quater* nisu ispunjeni u vezi sa Đulom Leka (iv) svjedočenja nekih od svjedoka odnose se na djela i ponašanje optuženog i na ključna pitanja u tezi tužilaštva; i (v) mnoge izjave svjedoka nisu pouzdane, budući da nikada nisu bile predmet unakrsnog ispitivanja.⁵ Optuženi nadalje tvrdi da Vijeće, ako odluči da dokazi generalno zadovoljavaju uslove za uvrštavanje u spis prema pravilu 92*quater*, treba odlučiti o prihvatanju pojedinih njihovih elemenata zasebno.⁶

3. Po odobrenju Vijeća, tužilaštvo je podnijelo "Repliku na 'Odgovor na Zahtjev tužilaštva na osnovu pravila 92*quater*: šesnaest svjedoka", 17. jula 2009. (dalje u tekstu: Replika), u kojoj se razmatraju argumenti optuženog koji se tiču prihvatljivosti svjedočenja svjedokâ. U njoj tužilaštvo tvrdi da svjedočenje na osnovu pravila 92*quater* koje nije bilo predmet unakrsnog ispitivanja, a tiče se djelâ i ponašanja optuženog, ili je ključno za tezu tužilaštva, može biti upotrebljeno kao osnova za osuđujuću presudu ako ga potkrepljuju drugi dokazi, i osvrće se na neke konkretne prigovore koje optuženi iznosi u vezi sa određenim svjedocima.⁷

II. Diskusija

4. Vijeće je iznijelo mjerodavno pravno u svojoj "Odluci po zahtjevu tužioca za uvrštavanje u spis iskaza svjedoka KDZ198 i povezanih dokaznih predmeta na osnovu pravila 92*quater*", od 20. avgusta 2009., (Odluka u vezi sa KDZ198), tako da ga ovdje neće detaljno ponavljati. Osim toga, Odlukom u vezi sa KDZ198 Vijeće je odbacilo prva dva argumenta optuženog protiv prihvatanja svjedočenja na osnovu pravila 92*quater*. Ono neće ponovo u ovoj Odluci raspravljati o ta dva argumenta, ni onda kad bude odlučivalo o prihvatanju pojedinih svjedočenja.

5. Što se pak tiče nedostupnosti Đule Leke, Vijeće je razmotrilo povjerljivu medicinsku dokumentaciju priloženu uz "Zahtjev tužilaštva u vezi sa svjedocima KDZ235 i KDZ355", podnesen 26. juna 2009. Vijeće se uvjerilo da je Đula Leka vezana za krevet i da nije u mogućnosti da komunicira, te da je prema tome treba smatrati "nedostupnom" u smislu pravila 92*quater*. Što se tiče preostalih 14 svjedoka, Vijeće se uvjerilo na osnovu izvoda iz matične knjige umrlih, koje je dostavilo tužilaštvo, da su oni doista preminuli i da su prema

⁵ Odgovor, par. 1-9.

⁶ Odgovor, par. 10.

⁷ Replika, par. 1-2.

tome "nedostupni". Vijeće neće ponavljati ovaj zaključak kad bude niže u tekstu razmatralo svakog pojedinog svjedoka koji je predmet Zahtjeva.

6. Vijeće je prethodno uzelo u obzir da uvrštavanje dokaza koji se odnose na djela i ponašanje optuženog nije isključeno prema pravilu 92*quarter*, iako bi to mogao da bude faktor koji govori protiv uvrštavanja tih dokaza ili nekih njihovih dijelova.⁸ Isto tako, dokazi čije prihvatanje se predlaže na osnovu pravila 92*quater* nisu nužno isključeni na temelju toga što se tiču nekih ključnih pitanja iz teze tužilaštva. Uvrštavanje u spis prema pravilu 92*quater* i dalje podliježe opštim uslovima za prihvatanje dokaza sadržanim u pravilu 89, koje predviđa, u stavu D, da neki dokaz može da bude izuzet "ako potreba da se osigura pravično suđenje uvelike nadmašuje njegovu dokaznu vrijednost".⁹ Prema tome, na Pretresnom vijeću je da procijeni od slučaja do slučaja da li potreba da se osigura da pravično suđenje uvelike nadmašuje vrijednost dokaza predloženih za uvrštavanje na osnovu pravila 92*quater*, i ako jeste tako ono će odbiti da prihvati takav dokaz.

7. Optuženi tvrdi da deset svjedoka za čije dokaze tužilaštvo traži da se uvrste prema pravilu 92*quater* u navedenom Zahtjevu nikad nisu unakrsno ispitivani i da bi Vijeće stoga trebalo odbiti njihovo prihvatanje. Pozivajući se na odluku u predmetu *Šešelj*, u kojoj Vijeće napominje da ne može donijeti osuđujuću presudu na osnovu svjedočenja svjedokâ koje nisu unakrsno ispitivale obje strane u postupku,¹⁰ optuženi sugeriše da bi prihvatanje "veće količine dokaza koju *nikad* nije pomno ispitalo neko vijeće" narušilo njegovo pravo na pravično suđenje.¹¹ U svojoj Repliki, tužilaštvo naprotiv tvrdi da je Žalbena vijeće zaključilo da svjedočenje koje nije bilo predmet unakrsnog ispitivanja, kojim se dokazuju djela i ponašanja optuženog, ili je ključan za tezu tužilaštva, mora biti potkrepljen ako će se koristiti kao osnova osuđujuće presude.¹²

8. Vijeće nije uvjerala opšta tvrdnja optuženog kako dokaz koji nikad nije bio predmet unakrsnog ispitivanja ne može biti prihvaćen prema pravilu 92*quater*. Ovaj argument

⁸ Odluka u vezi sa KDZ198, par. 4.

⁹ *Tužilac protiv Milana Martića*, Odluka po žalbi na odluku pretresnog vijeća u vezi sa iskazom svedoka Milana Babića, 14. septembar 2006., par. 14.

¹⁰ *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po zahtevu tužilaštva da se jedan dokazni predmet doda na njegov spisak na osnovu pravila 65*ter* i da se dokazni materijal svedoka Matije Boškovića uvrsti u spis na osnovu pravila 92*quater*, 9. mart 2009., par. 19.

¹¹ Odgovor, par. 7.

¹² Replika, par. 2, gdje se upućuje na Odluku po žalbi na odluku Pretresnog veća i u vezi sa iskazom svedoka Milana Babića, od 14. septembra 2006., par. 20, u predmetu *Tužilac protiv Martića*, IT-95-11-AR73.2.

propušta da napravi razliku između prihvatanja dokaza i korištenja dokaza za utemeljivanje osuđujuće presude. U praksi je jasno ustanovljeno da dokazi prihvaćeni u nekom predmetu na osnovu pravila 92*quater*, koji kao takvi mogu biti predmet unakrsnog ispitivanja u konkretnom predmetu, ne mogu da budu osnov za osuđujuću presudu optuženom ako nisu potkrepljeni.¹³ Međutim, iako neki dokaz ne može sam po sebi da čini osnov osuđujuće presude, on još uvijek može da bude uvršten u dokazni spis na osnovu pravila 92*quater* ako ispunjava uslove iz tog pravila. Da li je dokaz provjeren unakrsnim ispitivanjem u prethodnim postupcima pitanje je koje Vijeće treba uzeti u obzir kada procjenjuje njegovu pouzdanost, a može se uzeti u obzir i prilikom ocjenjivanja koliku težinu mu treba pridati.

9. Vijeće će sada razmotriti svakog svjedoka koji je predmet ovog Zahtjeva, pojedinačno.

KDZ044

10. Za svjedoka KDZ044 odobrene su zaštitne mjere i njegov identitet, prema tome, ne može biti objelodanjen javnosti. Njegovo svjedočenje se tiče zatočenja, njegovog i drugih, u logorima Sušica i Batković u opštini Vlasenica, kao i maltretiranja kome su tamo podvrgnuti.

11. Optuženi tvrdi da premda je KDZ044 svjedočio dvaput pred Međunarodnim sudom, on nikad nije bio podvrgnut unakrsnom ispitivanju. On isto tako tvrdi da se dio svjedočenja KDZ044 tiče djela i ponašanja optuženog, kao i nekih ključnih pitanja iz teze tužilaštva. Na tom osnovu, pored njegovih opštih argumenata u vezi sa primjenom pravila 92*quater*, on tvrdi da svjedočenje KDZ044 ne bi trebalo biti prihvaćeno.

12. Kao što je gore navedeno, odsustvo prethodnog unakrsnog ispitivanja nije prema pravilu 92*quater* prepreka prihvatanju svjedočenja. U oba slučaja, KDZ044 svjedočio je pod zakletvom, pri čemu su ga jednom prilikom ispitivali tužilaštvo i Vijeće, a drugi se odbrana odrekla prava da ga unakrsno ispituje. Vijeće se uvjerilo u pouzdanost njegovog iskaza za potrebe njegovog prihvatanja prema pravilu 92*quater*, a činjenica da KDZ044 nije prethodno unakrsno ispitivan pitanje je koje Vijeće treba uzeti u obzir kada bude odlučivalo o težini koju valja pripisati tom iskazu.

¹³ V. npr. *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92*bis* (C), 7. juni 2002., fusnota 34; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po drugom zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92*quater*, 5. mart 2007., par. 11.

13. Vijeće napominje da KDZ044 nije pružio nikakav dokaz koji bi povezoao optuženog sa događajima koji su se zbili u logorima Sušica i Batković. Vijeće smatra da je jedina referenca na optuženog u svjedočenju tog svjedoka iznesena kad je svjedok izražavao svoje mišljenje, i da nije takva da bi njegovo svjedočenje učinila neprihvatljivim prema pravilu 92*quater*. Vijeće će mu pridati odgovarajuću težinu u kontekstu tog svjedočenja u cjelini.

14. Tužilaštvo tvrdi da je svjedočenje KDZ044 potkrepljeno svjedočenjem drugih svjedoka i dokaznim predmetima. Optuženi nije osporio ovu tvrdnju. Vijeće nije u poziciji, u ovom trenutku, da samo procijeni u kojem opsegu drugi dokazi zaista potkrepljuju svjedočenje KDZ044. Međutim, barem jedna od osoba koje se pominju tokom njegovog svjedočenja spada u svjedoke za koje se očekuje da ih pozove tužilaštvo, a koji će svjedočiti o mnogim od istih događaja koje je opisao KDZ044.

15. Svjedočenje KDZ044 uglavnom se odnosi na "bazu zločina" u tezi tužilaštva, konkretno u odnosu na opštinu Vlasenica. To je u cjelini uzevši nesumnjivo relevantno za navode tužilaštva protiv optuženog.

16. Slijedi da su opšti uslovi relevantnosti, izneseni u pravilu 89 Pravilnika, zadovoljeni u odnosu na iskaz KDZ044. Imajući u vidu da će odgovarajuću težinu tom iskazu pridati prilikom opšteg razmatranja dokaza u tom predmetu, i da nepotkrepljeni iskaz preminulog svjedoka ne može činiti osnov za osuđujuću presudu, Vijeće zaključuje da potreba da se obezbijedi pravično suđenje suštinski ne nadmašuje dokaznu vrijednost iskaza KDZ044. Vijeće će, prema tome, prihvatiti taj iskaz pod pečatom, na osnovu pravila 92*quater*, i naložit će tužilaštvu da za javnost pripremi njegovu redigovanu verziju.

17. Tužilaštvo na svom spisku navodi kao dokazne predmete povezane sa svjedočenjem KDZ044 dokumente s brojevima 13320, 13321 i 13322 na osnovu pravila 65*ter*, koji predstavljaju dvije izjave svjedoka koje je on dao i nepotpisani list sa dopunskim informacijama. Međutim, nijedan od tih dokumenata nije prihvaćen u spis tokom njegovog svjedočenja u prethodnim postupcima pred Međunarodnim sudom. Prema tome, Vijeće ih ne smatra "dokaznim predmetima povezanim sa svjedočenjem", budući da oni očigledno ne čine "neodvojiv i neophodan" dio tog svjedočenja. Pa ipak, Vijeće smatra da oni mogu da budu prihvaćeni na osnovu pravila 92*quater* u sklopu njegovog svjedočenja u cjelini, ako ispunjavaju uslove iz tog pravila, kao i iz pravila 89.

18. Vijeće napominje da su dokumenti 13320 i 13221 službene izjave svjedoka uzete uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda, i potpisane od strane KDZ044, i da sadrže potvrdu o istinitosti njihovog sadržaja. Mnogi od dokaza sadržanih u tim izjavama su isti kao i oni što ih je KDZ044 dao tokom svog usmenog svjedočenja. Vijeće se uvjerilo da su one pouzdane, a izostanak unakrsnog ispitivanja svjedoka u vezi s njima biće uzet u obzir kada im se bude pridavala odgovarajuća težina. Opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti su isto tako u vezi s tim dokumentima zadovoljeni i potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njegovu dokaznu vrijednost. Pretresno vijeće će, prema tome, prihvatiti te dvije izjave pod pečatom, na osnovu pravila 92*quater*, s tim što će brojeve dokaznih predmeta dodijeliti Sekretarijat, a tužilaštvu će naložiti da za javnost pripremi njihove redigovane verzije.

19. Dokument 13322, međutim, svjedok nije potpisao, a radi se o zapisu o podacima koje je on dao tokom razgovora koji je tužilaštvo s njim vodilo neposredno prije njegovog svjedočenja. Vijeće ne smatra da je takav dokument dovoljno pouzdan za prihvatanje na osnovu pravila 92*quater*, i njegovo će prihvatanje prema tome biti odbijeno.

KDZ218 (Ljubo Bojanović)

20. Ljubo Bojanović služio je kao oficir u Vojski Republike Srpske (VRS), u Zvorničkoj brigadi od 1992. do i nakon događaja u Srebrenici 1995., koji su predmet Optužnice. On je svjedočio u svojstvu svjedoka za odbranu u predmetu protiv *Blagojevića i Jokića* svjedočeći o strukturi i funkcioniranju Zvorničke brigade u vrijeme kad je u njoj služio kao oficir, o onome čega se sjeća u vezi s događajima u Srebrenici i njenoj okolini u julu 1995., i raznim naređenjima i borbenim izvještajima relevantnim za Zvorničku brigadu u to vrijeme.

21. Jedini konkretni argument protiv prihvatanja Bojanovićevog svjedočenja na osnovu pravila 92*quater*, koji je iznio optuženi jeste taj da se ono odnosi na "ključno pitanje" u tezi tužilaštva, naime na događaje u Srebrenici i organizaciju elemenata VRS-a. Vijeće ovo ne smatra faktorom koji govori u prilog neprihvatanja ovog svjedočenja, ali ponavlja da nepotkrepljen iskaz preminule osobe ne može poslužiti kao osnova za osuđujuću presudu. Tužilaštvo tvrdi da Bojanovićev iskaz potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti, a optuženi ne osporava tu tvrdnju. Vijeće nije u ovom trenutku u poziciji da sâmo procijeni u kom opsegu bi drugi dokazi doista potkrepljivali Bojanovićevo svjedočenje. Vijeće

napominje da je Bojanovićev iskaz dat pod zakletvom i da je bio predmet unakrsnog ispitivanja tužilaštva i odbrane za saoptužene u predmetu protiv *Blagojevića i Jokića*. Vijeće nadalje napominje da je njegovo svjedočenje bilo prihvaćeno na osnovu pravila 92 *quater* Pravilnika u predmetu protiv *Popovića*.¹⁴

22. Vijeće se uvjerilo da su opšti uslovi za relevantnosti i dokazne vrijednosti dokaza, kako ih propisuje pravilo 89 Pravilnika, zadovoljeni što se tiče Bojanovićevog iskaza, za koji ono nalazi da je pouzdan. Imajući u vidu da će odgovarajuću težinu tom iskazu dati prilikom opšteg razmatranja dokaza u tom predmetu, Vijeće zaključuje da potreba za osiguravanjem pravičnog suđenja nije nadmašila dokaznu vrijednost tog iskaza. Vijeće prema tome prihvata te dokaze na osnovu pravila 92 *quater*. Vijeće isto tako napominje da dijelovi transkripta sadrže dio iskaza saslušan na zatvorenoj sjednici, kako bi se zaštitio identitet jednog drugog svjedoka koji podliježe zaštitnim mjerama.¹⁵ Prema tome, ti dijelovi Bojanovićevog iskaza uvrštavaju se u spis pod pečatom.

23. Što se tiče dokaznih predmeta povezanih sa Bojanovićevim iskazom, Vijeće napominje da je dokument broj 13250 na osnovu pravila 65 *ter* izvadak Uputstva za rad komandi i štabova Vojske Savezne Republike Jugoslavije. On je prihvaćen u predmetu protiv *Blagojevića i Jokića* preko vještaka Richarda Butlera, kao dokazni predmet broj P394, a pokazan je Bojanoviću kako bi mu se omogućilo da opiše dužnosti dežurnih oficira za operativne poslove, kao i da pokaže da li su u bilo kojim uslovima dežurni oficiri za operativne poslove mogli zapovijedati podređenim jedinicama, štapskim jedinicama ili bataljonima. Dokument broj 13248 na osnovu pravila 65 *ter* je borbeni izvještaj Zvorničke brigade od 14. jula 1995., koji je prihvaćen u predmetu *Blagojević i Jokić*, preko Ljube Bojanovića, kao dokazni predmet P519. Dokument broj 02185 na osnovu pravila 65 *ter* je vanredni borbeni izvještaj Zvorničke brigade od 14. jula 1995., koji je prihvaćen u predmetu *Blagojević i Jokić*, preko vještaka Richarda Butlera, kao dokazni predmet P520. Dokument broj 13245 na osnovu pravila 65 *ter* je vanredni borbeni izvještaj od 15. jula 1995., u rukopisu Ljube Bojanovića, a prihvaćen je u predmetu *Blagojevića i Jokić*, preko vještaka Richarda Butlera, kao dokazni predmet P528. Vijeće se uvjerilo da ti dokumenti čine neodvojiv i neophodan dio Bojanovićevog iskaza, da ispunjavaju uslove relevantnosti i dokazne

¹⁴ Tužilac protiv *Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta na osnovu pravila 92 *quater*, 21. april 2008.

¹⁵ T. 11728 red 18 do T. 11731, red 21; T. 11733 redovi od 6 do 19; i 11750 redovi od 9 do T. 11751.

vrijednosti, te da njihovu dokaznu vrednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbedi pravično suđenje. Oni će, prema tome, biti u spisu u ovom predmetu, a brojeve dokaznih predmeta dodijelit će im Sekretarijat.

24. Dokumenti pod brojevima 13246 i 13247 na osnovu pravila 65ter izvaci su iz bilježnice dežurnog oficira za operativne poslove Zvorničke brigade od 13. do 20. jula 1995. Samo su engleski prijevodi tih izvadaka dostavljeni Vijeću, a oba dokumenta predstavljaju 46 strana iste bilježnice, u engleskoj verziji. Te strane prihvaćene su u predmetu protiv *Blagojevića i Jokića* kao dokazni predmeti P133 i P507. Bojanoviću je pokazano nekoliko tih stranica tokom njegovog svjedočenja, i on je odgovarao na pitanja u vezi sa njima. Što se tiče unosa od 15. jula 1995., Bojanović je izjavio da ne vidi svoj rukopis u dokumentu. Što se pak tiče unosa od 16. jula 1995., svjedoku je pokazana strana (ERN broj 03089366 u engleskoj verziji) gdje se pominje njegovo ime, i on je govorio o svojim aktivnostima tog dana s tim u vezi. Što se tiče unosa od 18. jula 1995., svjedoku je takođe pokazana strana (ERN broj 03089372 u engleskoj verziji) koja sadrži njegovo ime, i on je govorio o značenju tog unosa. Vijeće je uvjereno da samo te dvije konkretne strane čine neodvojiv i neophodan dio iskaza Ljube Bojanovića, da ispunjavaju uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da njihovu dokaznu vrednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje. Tužilaštvo bi, prema tome, trebalo Sekretarijatu dostaviti te dvije strane kao novi dokument, kao i originalne verzije na BCS-u, koje će biti uvrštene u spis, pri čemu će im brojeve dokaznih predmeta dodijeliti Sekretarijat.

25. Vijeće napominje da je tokom svjedočenja u predmetu *Blagojević i Jokić*, Bojanoviću isto tako pokazan izvadak iz bilježnice dežurnih oficira za operativne poslove Zvorničke brigade od 23. jula 1995., koji je, izgleda, činio dio dokaznog predmeta P133. Međutim, ovaj dio bilježnice nije sadržan u engleskom prijevodu bilježnice, koji je u ovom predmetu označen brojevima 13246 i 13247 na osnovu pravila 65ter, i stoga ovom prilikom ne može biti uvršten u spis.

26. Dokument na osnovu pravila 65ter broj 31050A je zapis od jedne stranice presretnutog razgovora koji je prihvaćen u predmetu *Blagojević i Jokić*, preko Bojanovića, kao dokazni predmet P232. Vijeće se uvjerilo da on predstavlja neodvojiv i neophodan dio Bojanovićeva iskaza, da ispunjava uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da njegovu dokaznu vrednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbedi pravično suđenje. Prema

tome, on će biti prihvaćen u ovom predmetu, a broj dokaznog predmeta dodijelit će mu Sekretarijat.

27. Dokument broj 13249 na osnovu pravila 65ter prihvaćen je u predmetu *Blagojević i Jokić* kao dokazni predmet P134. Ovaj dokument je proslijeđen samo Vijeću, preko elektronskog sistema za vođenje suđenja u verziji na BHS-u, koja ima 199 strana. Prema tome, on neće sada biti uvršten u spis.

28. Tužilaštvo tvrdi da je dokument broj 13244 na osnovu pravila 65ter prihvaćen u predmetu *Blagojević i Jokić* kao dokazni predmet P871. I doista, P871 korišten je za ispitivanje Bojanovića tokom njegovog svjedočenja. Međutim, u elektronskom sistemu za vođenje suđenja Vijeće nije našlo dokument broj 13244 na osnovu pravila 65ter, tako da ovaj dokument ovom prilikom neće biti uvršten u spis.

29. Engleski prijevod dokumenta broj 02085 na osnovu pravila 65ter je izvadak iz Dnevnog izvještaja vojne policije Bratunačke brigade od 1. do 21. jula 1995. Verzija na BHS-u ovog dokumenta ima 236 strana i obuhvata puno duži vremenski period. Ovaj dokument je uvršten u spis u predmetu *Blagojević i Jokić* kao dokazni predmet P872, ali je dio koji je korišten preko Bojanovića u tom predmetu unos datiran 23. juli 1995., koji ne čini dio engleskog prijevoda dokumenta koji je na raspolaganju Vijeću u sklopu elektronskog sistema za vođenje suđenja kao dokument broj 02085 na osnovu pravila 65ter. Imajući u vidu da se ni o jednom od unosa od 1. do 21. jula 1995., koji su prevedeni na engleski, nije raspravljalo s Bojanovićem, ovaj dokument neće ovom prilikom biti uvršten u spis.

KDZ235 (Đula Leka)

30. Đula Leka je bila stanovnica Sarajeva koja je ozlijeđena u incidentu granatiranja 28. avgusta 1995., kod pijace Markale. Ona je u svojstvu svjedoka dala izjavu bosanskim vlastima ubrzo nakon tog incidenta, i još jednu izjavu tužilaštvu u februaru 1996., u kojoj opisuje što joj se tog dana dogodilo.

31. Optuženi tvrdi da Đula Leka nikad nije bila ispitana ili unakrsno ispitana i da bi Vijeće to trebalo da uzme u obzir kada bude odlučivalo o prihvatljivosti i/ili težini njenog svjedočenja. Međutim, kao što je gore navedeno to nije prepreka za prihvatanje njenog svjedočenja na osnovu pravila 92quater. Optuženi takođe ističe da je Lekino svjedočenje ranije u redigovanom obliku uvršteno u spis na osnovu pravila 92quater u predmetu *Dragomir Milošević*. Vijeće, međutim, napominje da je njena izjava iz 1996. prvobitno

uvrštena u spis u predmetu protiv *Dragomira Miloševića* na osnovu pravila 92bis Pravilnika o postupku i dokazima, budući da je Pretresno vijeće u tom slučaju zaključilo da će uslovi iz tog pravila biti zadovoljeni ako se rediguje posljednji paragraf te izjave, i ako se do kraja zadovolje uslovi propisani pravilom 92bis (B).¹⁶ S obzirom na Lekino zdravstveno stanje, tužilaštvo je zatim zatražilo da se njeno svjedočenje u redigovanom obliku uvrsti u spis na osnovu pravila 92quater.¹⁷ Stoga se razlog za redigovanje njene izjave tiče prije uslova iz pravila 92bis negoli onih iz pravila 92quater. Ovo Pretresno vijeće ne smatra da je potrebno da se rediguje posljednji paragraf izjave, u kojoj Leka iznosi svoje mišljenje o civilnom karakteru centra Sarajeva 1995., za potrebe prihvatanja te izjave, već će se odgovarajuća težina tom dijelu njenog svjedočenja pridati u za to primjereno vrijeme.

32. Tužilaštvo tvrdi da Lekin iskaz potkrepljuju i drugi svjedoci i dokazni predmeti, što optuženi ne spori. Vijeće u ovoj fazi nije u poziciji da sâmno procijeni opseg u kojem ostali dokazi zaista podupiru Lekin iskaz. Vijeće se ipak uvjerilo da je Lekina izjava iz 1996. pouzdana, budući da je uzeta uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda i da ju je Leka potpisala, uz potvrdu o istinitosti njenog sadržaja. Izostanak unakrsnog ispitivanja svjedoka po pitanju ove izjave biće uzet u obzir kad joj se bude pridavala odgovarajuća težina. Opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti isto tako su zadovoljeni u vezi sa ovom izjavom, a njenu dokaznu vrednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje. Vijeće će, prema tome, prihvatiti Lekinu izjavu iz 1996. (broj 09989 na osnovu pravila 65ter) u spis na osnovu pravila 92quater, a broj dokaznog predmeta će joj dodijeliti Sekretarijat.

33. Nakon što je Lekina izjava iz 1996. prihvaćena, jedini s njom povezan dokument čije prihvatanje traži tužilaštvo jest njena izjava iz 1995. (broj 13236 na osnovu pravila 65ter) data bosanskim vlastima. Vijeće se uvjerilo da ta ranija izjava čini neodvojiv i neophodan dio Lekina iskaza, budući da je o njoj bilo riječi u izjavi iz 1996. Međunarodnom sudu i uzimajući u obzir njenu potvrdu da njen sadržaj podliježe dvjema ispravkama. Ona ipak zadovoljava uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, a njenu dokaznu vrijednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje. Prema tome, ona će biti prihvaćena u ovom predmetu, a broj dokaznog predmeta dodijelit će joj Sekretarijat.

¹⁶ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje izjava svjedoka u skladu s pravilom 92bis, 3. april 2007.

¹⁷ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/1-T, Povjerljivi zahtjev tužilaštva za prihvatanje izjave svjedoka na osnovu pravila 92quater Pravilnika o postupku i dokazima, sa povjerljivim dodacima A i B, 2. maj 2007.

KDZ300 (Ismet Poljak)

34. Ismet Poljak bio je viši policijski službenik u Kalinoviku do sredine 1992., kada je otpušten s tog položaja. Njegova pismena izjava svjedoka, od 25. januara 1999. (broj 13242 na osnovu pravila 65ter) opisuje situaciju u opštini 1991. i početkom 1992., kako je maknut s položaja, na koji je postavljena druga osoba, i kako je potom pobjegao s tog područja, kao i o različitim incidentima koji su se dogodili u opštini 1992., a koji su njemu prijavljeni. On takođe poimenično navodi nekoliko funkcionera SDS-a (Srpska Demokratska Stranka), i opisuje odnose među njima.

35. Optuženi tvrdi da Poljakov iskaz ne bi trebao biti prihvaćen na osnovu pravila 92quater, zato što on nikada nije bio unakrsno ispitan, i zato što pominje odnos između optuženog i Ratka Mladića, Kao što je gore navedeno, izostanak unakrsnog ispitivanja nije prepreka prihvatanju svjedočenja na osnovu pravila 92quater, ali to treba uzeti u obzir kada se procjenjuje pouzdanost i odlučuje o tome koju težinu treba pridodati tom iskazu. Vijeće smatra da se u nekim dijelovima Poljakove izjave iznosi lično mišljenje o odnosu između lokalnih funkcionera SDS-a i viših funkcionera u vodstvu bosanskih Srba, kao i u odnosu između optuženog i ostalih vođa bosanskih Srba. On tvrdi da je poznao Ratka Mladića, čija porodica je živjela u Kalinoviku, i da je imao lična saznanja o "prijateljstvu između Radovana Karadžića i Ratka Mladića, drugih viših članova SDS-a [Boška] Govedarice". On ne iznosi nikakve daljnje detalje o tome kako je to saznao. Međutim, jasno je da ovi dokazi nisu dokazi o djelima i ponašanju optuženog za koje se tereti u Optužnici, a čak i kad bi se smatralo da jesu, to nije prepreka njihovom prihvatanju na osnovu pravila 92quater. Vijeće će procijeniti težinu koju valja pridodati tim tvrdnjama svjedoka u svjetlu dokaza u cjelini, imajući u vidu da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenim dokazima preminulog svjedoka.

36. Tužilaštvo tvrdi da je Poljakovo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti. Optuženi nije osporio ovu tvrdnju. Vijeće nije u poziciji da u ovoj fazi samo procjenjuje opseg u kojem drugi dokazi potkrepljuju Poljakovo svjedočenje.

37. Poljakova izjava je zabilježena uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda i Poljak ju je potpisao, potvrdivši istinitost njenog sadržaja. Vijeće se uvjerilo da su s obzirom na pouzdanost ovog svjedočenja zadovoljeni uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako ih propisuje pravilo 89 Pravilnika. Vijeće isto tako zaključuje da dokaznu vrijednost Poljakovog svjedočenja suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje. Vijeće će,

prema tome to svjedočenje prihvatiti na osnovi pravila 92*quater*, a broj dokaznog predmeta dodijelit će mu Sekretarijat.

KDZ335 (Huso Palo)

38. Huso Palo je bio vozač tramvaja u Sarajevu 1994. godine. Dao je pismenu izjavu tužilaštvu 1996. (broj 09988 na osnovu pravila 65*ter*), u vezi sa incidentom koji se dogodio 23. novembra 1994., kada je na tramvaj koji je on vozio otvorena snajperska vatra. Uz ovu izjavu priložena je još jedna izjava koju su uzele bosanske vlasti na dan incidenta. Te dvije izjave uvrštene su spis u predmetu *Dragomir Milošević*, a u vezi s njima ga je unakrsno ispitala odbrana.

39. Optuženi tvrdi se Palino svjedočenje tiče nekih od ključnih pitanja tužiočeve teze u vezi s pravcem snajperske vatre iz incidenta od 23. novembra 1994. On tvrdi da bi to svjedočenje, ako se prihvati u ovom predmetu, trebalo prihvatiti samo u redigovanom obliku, oslanjajući se na odluku Pretresnog vijeća u predmetu *Dragomir Milošević* u vezi sa jednim drugim svjedokom, čiji svjedočenje je redigovano prije nego što je prihvaćeno na osnovu pravila 92*quater*, na osnovu toga što se tiče jednog ključnog pitanja teze tužilaštva, naime pitanja pravca snajperske vatre u jednom drugom snajperskom incidentu.¹⁸ Ovo Pretresno vijeće, međutim, nije obavezno da slijedi odluku donesenu u predmetu *Dragomir Milošević*, koja je ionako donesena u kontekstu drugog svjedoka, koji je bio policijski istražitelj sa ekspertnim znanjem iz oblasti balistike, a ne očevidac, a odnosi se na drugog optuženog i na druge optužbe. Vijeće ne smatra da je potrebno redigovati Palino svjedočenje po ovom pitanju, naročito s obzirom na to da je u vezi s tim unakrsno ispitan tokom njegovog svjedočenja u predmetu *Dragomir Milošević*. Ono nadalje navodi da je Palino svjedočenje, neredigovano, prihvaćeno na osnovu pravila 92*quater* u predmetu protiv *Perišića*.¹⁹

40. Tužilaštvo tvrdi da Palino svjedočenje potkrepljuju i drugi svjedoci i dokazni predmeti. Optuženi nije osporio ovu tvrdnju. Vijeće nije u poziciji, u ovom trenutku, da sâmo procijeni opseg u kojem druga svjedočenja doista potkrepljuju Palova. Međutim, izjava koju je dao za Međunarodni sud uzeta je uz pomoć predvodioaca Međunarodnog suda i Palo ju je potpisao, uz potvrdu o istinitosti njenog sadržaja, a njegov usmeni iskaz dat je pod

¹⁸ *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT98-29/1-T, Odluka po zahtjevu tužioca za prihvatanje izjava svjedoka na osnovu pravila 92*quater*, 19. april 2007., par. 16.

zakletvom. U izjavi koja je data Međunarodnom sudu, on je potvrdio sadržaj svoje ranije izjave koju je dao organima vlasti u Bosni, koju je isto tako potpisao.

41. Vijeće se prema tome uvjerilo da su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako su propisani pravilom 89 Pravilnika, zadovoljeni u odnosu na svjedočenje Huse Pale. Napominjući da će odgovarajuću težinu tom svjedočenju pridati prilikom razmatranja sveukupnih dokaza u ovom predmetu, i da ono ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom svjedočenju preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje da dokaznu vrijednost Palovog svjedočenja suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje. Pretresno vijeće će prema tome prihvatiti to svjedočenje, u obliku pismene izjave svjedoka od 24. februara 1996., njegovu pismenu izjavu od 24. novembra 1994., i njegov usmeni iskaz u predmetu *Dragomir Milošević*, na osnovu pravila 92*quater*, a brojeve dokaznih predmeta dodijeliti će mu Sekretarijat.

KDZ353 (Faik Bišćević)

42. Faik Bišćević je bio stanovnik opštine Sanski Most i jedan od lokalnih vođa SDA (Stranka demokratske akcije) 1991. i početkom 1992. Svjedočio je 2002. u predmetu *Brđanin*, i 2004. u predmetu *Krajišnik*, u vezi s događajima koji su se u toj opštini zbili 1991. i 1992., a naročito u vezi sa preuzimanjem vlasti u opštini i u gradu Sanski Most, kao i u vezi s njegovim kasnijim zatvaranjem na nekoliko mjeseci u zatvor u Sanskom Mostu, a zatim i u logor Manjača.

43. Optuženi tvrdi da Bišćevićev iskaz ne bi trebao da bude prihvaćen na osnovu pravila 92*quater*, jer je u velikoj mjeri pristran, a odnosi se na djela i ponašanje optuženog, kao i na neka ključna pitanja iz teze tužilaštva, kao što je "naoružavanje Srba u Sanskom Mostu, srpski pokušaji da se etnički očisti Sanski Most, uslovi u srpskom zatočeničkom centru za pritvaranje [sic!] i fizičko počinjenje zločina". Vijeće, međutim, napominje da se optuženi jedini put pominje u Bišćevićevom svjedočenju nakratko kada svjedok govori o osnivačkom sastanku SDS-a u opštini Sanski Most 1991., kao i kad komentira fotografiju raznih pripadnika SDS-a koji su sudjelovali na tom sastanku, uključujući i optuženog. Nema sumnje da Bišćevićovo svjedočenje, koje uglavnom obuhvata dokaze o bazi zločina, uključuje mnoga pitanja ključna za tezu tužilaštva kad je riječ o događajima u opštini Sanski Most, ali Vijeće

¹⁹ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtjevu Tužilaštva za prihvatanje svjedočenja na osnovu pravila 92*quater*, 23. april 2009.

ne smatra da je to razlog da se ono odbije na osnovu pravila 92^{quarter}. Još jednom, Vijeće napominje da ono ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom svjedočenju preminulog svjedoka.

44. Tužilaštvo tvrdi da Bišćevićovo svjedočenje potkrepljuju i drugi svjedoci i dokazni predmeti, a optuženi tu tvrdnju nije osporio. Vijeće nije u poziciji u ovoj fazi da samo procijeni opseg u kom druga svjedočenja uistinu potkrepljuju Bišćevićovo svjedočenje. Svjedočenje je u cijelosti nesumnjivo relevantno za tužiočevu tezu protiv optuženog, a dato je pod zakletvom i bilo je predmet unakrsnog ispitivanja od zastupnika odbrane u oba predmeta, *Brđanin* i *Krajišnik*. Doista, iskaz koji je dao prilikom glavnog ispitivanja u predmetu *Krajišnik*, uvelike se ponavlja u sklopu iskaza datog prilikom glavnog ispitivanja u predmetu *Brđanin*.

45. Iz ovoga slijedi da su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako ih definiše pravilo 89 Pravilnika, zadovoljeni u odnosu na svjedočenje Faika Bišćevića. Imajući u vidu da će to pridonijeti pridavanju odgovarajuće težine svjedočenju pri opštem razmatranju dokaza u predmetu, Vijeće zaključuje da njegovu dokaznu vrijednost suštinski ne nadmašuje potreba da se obezbijedi pravično suđenje. Vijeće će, prema tome, prihvatiti to svjedočenje, odnosno transkripte njegovog svjedočenja u predmetima *Brđanin* i *Krajišnik*, na osnovu pravila 92^{quarter}, a brojeve dokaznih predmeta dodijeliće im Sekretarijat.

46. Što se tiče dokaznih predmeta povezanih sa Bišćevićevim svjedočenjem, dokument broj 04784 na osnovu pravila 65ter je fotografija za koju svjedok tvrdi da je snimljena prilikom osnivanja ogranka SDS-a u Sanskom Mostu, koja prikazuje, *inter alia*, optuženog i Momčila Krajišnika. Ona je prihvaćena u predmetu *Krajišnik* kao dokazni predmet P115. Vijeće se uvjerilo da ona predstavlja neodvojiv i neophodan dio Bišćevićevog iskaza u predmetu *Krajišnik*, da zadovoljava uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njenu dokaznu vrijednost. Ona će, prema tome, biti prihvaćena u ovom predmetu, a Sekretarijat će joj dodijeliti broj dokaznog predmeta.

47. Za dokument broj 13165 na osnovu pravila 65ter se tvrdi da predstavlja transkript audio-trake snimljene na 34. zasjedanju Narodne skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, održanom između 29. septembra i 1. oktobra 1993., prihvaćen kao dokazni predmet P65, separator 221, u predmetu *Krajišnik*. Međutim, u okviru elektronskog sistema za vođenje suđenja Vijeće ne nalazi dokument s tim brojem na osnovu pravila 65ter. Osim toga, u predmetu *Krajišnik* tužilaštvo je svjedoku pročitao samo jedan kratki izvadak iz

transkripta, a svjedok je potvrdio da se izgovorene riječi podudaraju sa njegovim zapažanjima u vezi sa događanjima u opštini Sanski Most. Prema tome, nema potrebe da Vijeće prihvati ovaj dokument u ovom predmetu, kad se dio s kojim je suočen svjedok, i koji mu je naglas pročitao, može u cijelosti naći u transkriptu predmeta *Krajišnik*.

48. Tvrdi se da je predmet broj 13164 i 13177 na osnovu pravila 65ter audio-snimak izjave koju je Bišćević dao 1992., i koja je emitovana preko radija Sanski Most. Prilikom svjedočenja i u predmetu *Brđanin* i u predmetu *Krajišnik* svjedok je potvrdio da je glas na traci njegov i obrazložio je okolnosti pod kojima je dao tu izjavu. Vijeće napominje da mu ni sama audio-traka ni transkript njenog sadržaja nisu stavljeni na raspolaganje, i da u elektronskom sistemu za vođenje suđenja ne postoji predmet broj 13177 na osnovu pravila 65ter. Mada zabilježena izjava nesumnjivo čini ključni dio Bišćevićevog svjedočenja, audio-traka je puštana tokom njegovog svjedočenja u predmetima *Brđanin* i *Krajišnik*, a sadržaj je preveden na engleski i zabilježen u transkriptu. Prema tome, nema potrebe da Vijeće u ovom predmetu uvrsti samu traku u spis.

49. Tvrdi se da predmeti broj 13151, 13162, 13163, 04841 i 04842 na osnovu pravila 65ter predstavljaju fotografije dijelova unutrašnjosti zatvora u Sanskom Mostu, u kojem je Bišćević bio pritvoren tokom nekoliko mjeseci 1992. godine. Predmeti 13162 i 13163 nisu, međutim, dostupni u okviru elektronskog sistema za vođenje suđenja, iako se prema opisu fotografija koji je dostavilo tužilaštvo čini da je 13162 duplikat 04842. Predmeti 13151, 04841 i 04842 su redom uvršteni u spis u predmetu *Brđanin* tokom Bišćevićevog iskaza i korišteni su da bi ga se ispitalo u vezi sa uslovima koji su vladali zatvoru. Vijeće se uvjerilo da ta tri predmeta zadovoljavaju uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost. Oni će, prema tome, biti uvršteni u spis u ovom predmetu, a brojeve dokaznih predmeta dodijelit će Sekretarijat. Predmeti 13162 i 13163 neće biti prihvaćeni.

50. Dokument broj 11317 na osnovu pravila 65ter je službeni Zapisnik o identifikaciji tijela Faika Bišćevića. Uvršten je u spis kao dokazni predmet P277 u predmetu *Krajišnik*, preko Bišćevića, i on je potvrdio njihov sadržaj. Vijeće se uvjerilo da on čini neodvojiv i neophodan dio Bišćevićevog iskaza, da zadovoljava uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njegovu dokaznu

vrijednost. On će, prema tome, biti uvršten u spis, a broj dokaznog predmeta dodijelit će mu Sekretarijat.

51. Dokument broj 11769 na osnovu pravila 65ter je Zapisnik o otpustu Nedima Bišćevića, sina Faika Bišćevića, iz logora Manjača 1992. godine. Prihvaćen je kao dokazni predmet P278 u predmetu *Krajišnik*, i kao dokazni predmet P832 u predmetu *Brđanin*, i o njemu se raspravljalo sa svjedokom. Vijeće se uvjerilo da on čini neodvojiv i neophodan dio svjedočenja Faika Bišćevića, da zadovoljava uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njegovu dokaznu vrijednost. Dokument broj 11769 na osnovu pravila 65ter biće prema tome prihvaćen u ovom predmetu, a broj dokaznog predmeta dodijelit će mu Sekretarijat.

52. Dokument broj 01582 na osnovu pravila 65ter je policijski izvještaj s Pala, od jedne stranice, od 6. jula 1992., koji se odnosi na transfer muslimanskih i hrvatskih građana iz te opštine. Tokom Bišćevićevog svjedočenja u predmetu *Krajišnik*, postavljeno mu je pitanje u vezi s jednim dijelom dokaznog predmeta (P209) koji je izgleda sadržavao nekoliko strana, ali se dio o kojem se s njim diskutovalo ne pojavljuje u dokumentu 01582 u elektronskom sistemu za vođenje suđenja. Ovaj dokument, prema tome, neće sada u biti uvršten u spis u ovom predmetu.

53. Izgleda da su dokumenti broj 13161, 13160, 00906, 13158 i 13156 na osnovu pravila 65ter uvršteni u spis u predmetu *Krajišnik*, ili preko Bišćevića ili preko nekog drugog svjedoka, ali o njima se ne raspravlja u dijelovima Bišćevićevog svjedočenja koje je tužilaštvo podnijelo na uvrštavanje u spis u ovom predmetu. Oni ne mogu, prema tome, predstavljati neodvojiv i neophodan dio njegovog svjedočenja prihvaćenog u ovom predmetu, i neće biti prihvaćeni.

54. Dokumenti broj 13168 i 13176 na osnovu pravila 65ter predstavljaju jedno naređenje iz aprila 1992. i jedan dnevni borbeni izvještaj komande 5. korpusa VRS-a, a predloženi su Bišćeviću tokom unakrsnog ispitivanja u predmetu *Brđanin*. Vijeće se uvjerilo da su ti dokumenti neodvojiv i neophodan dio njegovog svjedočenja, da zadovoljavaju uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne

nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost. Oni će, prema tome, biti prihvaćeni u ovom predmetu, a brojeve dokaznih predmeta dodijelit će im Sekretarijat.

KDZ355

55. KDZ355 je povučen iz Zahtjeva od strane tužilaštva 26. juna 2009.²⁰

KDZ413 (Thomas Knustad)

56. Thomas Knustad je bio vojni promatrač Ujedinjenih nacija (dalje u tekstu: UNMO) stacioniran na području Sarajeva u drugoj polovini 1995., koji je svjedočio u predmetu *Dragomir Milošević*, u prvom redu u vezi s granatiranjem pijace Markale, 28. avgusta 1995.

57. Optuženi tvrdi da se Knustadovo svjedočenje bavi nekim ključnim pitanjima iz teze tužilaštva, budući da se tiče ne samo slučaja granatiranja i snajperskih incidenata, već isto tako i pravca vatre i tipova naoružanja koji su korišteni. On prema tome tvrdi da bi Vijeće, ako bi razmatralo uvrštavanje u spis tog svjedočenja na osnovu pravila *92quater*, trebalo da to učini tek po redigovanju "izjave". Nema sumnje da se Knustadovo svjedočenje tiče pitanja koja su ključna za tezu tužilaštva u vezi s događajima u Sarajevu, a naročito u vezi s granatiranjem od 28. avgusta 1995., koje se navodi u Prilogu G, stavka 19, Optužnice. Svjedok je iznio svoja lična zapažanja u vezi sa porijeklom ispaljene granate i isto tako je komentirao istragu koju su nakon incidenta sproveli drugi pripadnici tima UNMO-a. Vijeće ne smatra da je to razlog da se odbije prihvatanje njegovog cjelokupnog svjedočenja na osnovu pravila *92quater*. Vijeće ponovo napominje da ono ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom iskazu preminulog svjedoka. Tužilaštvo tvrdi da Knustadov iskaz potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti. Optuženi ne osporava tu tvrdnju. Vijeće nije u poziciji, u ovom trenutku, da sâmo procijeni u kojem opsegu drugi dokazi zaista potkrepljuju Knustadovo svjedočenje.

58. Knustadovo svjedočenje u cjelini je nesumnjivo relevantno za tezu tužilaštva protiv optuženog, dato je pod zakletvom i odbrana ga je unakrsno ispitala u predmetu *Dragomir Milošević*. Vijeće smatra da je ovo svjedočenje pouzdano i da su u odnosu na to svjedočenje

opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako su definisani u pravilu 89 Pravilnika, zadovoljeni. Napominjući da će pridati odgovarajuću težinu tom iskazu pri opštem razmatranju dokaza u tom predmetu, Vijeće zaključuje da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njegovu dokaznu vrijednost. Vijeće će stoga prihvatiti to svjedočenje na osnovu pravila 92^{quater}.

59. Dokument broj 10415 na osnovu pravila 65ter je rukom pisani izvještaj UNMO-a o patroliranju 28. avgusta 1995., koji je uvršten u spis u predmetu *Dragomir Milošević*, kao dokazni predmet P85. Ovaj dokument korišten je sve vrijeme tokom Knustadovog svjedočenja, prije svega kako bi ga se ispitalo u vezi s istragom granatiranja pijace Markale. Dokument broj 10208 na osnovu pravila 65ter je mapa u boji užeg područja Sarajeva koje je Knustad označio u svom svjedočenju u predmetu *Dragomir Milošević*, a u vezi je s incidentom granatiranja pijace Markale. Dokument broj 10004 na osnovu pravila 65ter je Knustadova izjava svjedoka od sedam strana, koju je dao istražiteljima Međunarodnog suda 21. maja 1996., a koja mu je predočena za vrijeme njegovog unakrsnog ispitivanja u predmetu *Dragomir Milošević*, a prihvaćena je kao dokazni predmet D57. Dokument broj 09508 na osnovu pravila 65ter je vojna mapa velikog formata, u boji, sa Sarajevom u središtu, koja je prihvaćena u predmetu *Dragomir Milošević* kao DP59. Knustadu je prilikom svjedočenja predočena ta mapa, pa je komentarisao šta označavaju crvene i plave linije na njoj. Dokument broj 10119 na osnovu pravila 65ter je zabilješka o telefonskom razgovoru koji je istražitelj tužilaštva obavio sa Knustadom 2003. u vezi sa incidentom granatiranja pijace Markale 1995. godine, koji je svjedoku predočen tokom unakrsnog ispitivanja u predmetu *Dragomir Milošević*, kao dokazni predmet D58. Vijeće se uvjerilo da svi ti dokumenti predstavljaju neodvojiv i neophodan dio Knustadova svjedočenja, i da udovoljavaju uslovima relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost, a brojeve dokaznih predmeta dodijelit će im Sekretarijat.

60. Dokumenti broj 09912 i 09838 na osnovu pravila 65ter su UNPROFOR-ov dnevni izvještaj o situaciji u Sarajevu za 28. avgust 1995., i izvještaj UNMO koji se tiče štete nanesene granatiranjem zgrade Televizije Sarajevo. Predmet broj 09912 prihvaćen je u predmetu *Dragomir Milošević* kao dokazni predmet D10, dok je predmet broj 09838 označen

²⁰ Zahtjev tužilaštva u vezi sa svjedocima KDZ235 i KDZ355, 26. juni 2009.

radi identifikacije kao D31. Oba dokumenta pokazana su Knustadu tokom njegovog svjedočenja, ali on nije mogao da dâ nikakav konkretan iskaz u vezi s njima. Iz tog razloga, Vijeće se nije uvjerilo da oni čine neodvojiv i neophodan dio njegovog svjedočenja, pa prema tome neće ovom prilikom biti prihvaćeni u ovom predmetu.

61. Dokument broj 09917 na osnovu pravila 65ter je UNPROFOR-ov izvještaj od 21 strane o istrazi u vezi s incidentom granatiranja u Sarajevu 28. avgusta 1995., čija jedna strana (00401786) je predočena Knustadu tokom njegovog svjedočenja u predmetu *Dragomir Milošević*, i on je dijelom potvrdio njen sadržaj. U svjetlu činjenice da je Knustad govorio samo o jednom malom dijelu ovog izvještaja, izvještaj u cjelini ne predstavlja neodvojiv i neophodan dio njegovog svjedočenja. Relevantni dio te strane koja mu je predočena pročitana je kako bi ušla u transkript, pa Vijeće ne smatra da je neophodno da ta strana bude uvrštena u spis. Ovaj dokument, prema tome, neće ovom prilikom biti uvršten u spis.

KDZ416 (Zijad Okić)

62. Iskaz Zijada Okića sastoji se od dvije pismene izjave koje je dao istražiteljima tužilaštva 1997. i 2002., i jedne izjave koju je dao bosanskim vlastima 1993. godine. Sve te izjave svjedok je lično potpisao. U njima se opisuju događaji u opštini Hadžići, prvenstveno oni iz 1991. i 1992., koji se konkretno odnose na preuzimanje vlasti u opštini u maju 1992., kao i na Okićeva kasnija pritvaranja i maltretiranja, i njegovu izjavu da je u tri navrata korišten kao živi štit.

63. Optuženi tvrdi da Okićevo svjedočenje nikad nije bilo predmet unakrsnog ispitivanja i da se tiče nekih ključnih pitanja iz tužiočeve teze. Kao što je, međutim, gore navedeno, niti jedan od tih faktora nije prepreka prihvatanju tog svjedočenja u spis na osnovu pravila 92quater. Vijeće smatra da je Okićevo svjedočenje pouzdano za potrebe njegovog prihvatanja, budući da su dvije izjave date istražiteljima tužilaštva zabilježene uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda, i potpisane od strane Okića, uz potvrdu o vjerodostojnosti sadržaja. Osim toga, u izjavi od 1997. on je potvrdio sadržaj potpisane izjave koju je dao 1993. bosanskim vlastima, izjavivši da u njoj ne želi napraviti nikakve ispravke. Tužilaštvo tvrdi da Okićevo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti, što optuženi ne spori. Vijeće u ovom trenutku nije u poziciji da sâmo procijeni opseg u kojem drugi dokazi

doista potkrepljuju Okićevo svjedočenje. Njegovo svjedočenje u cjelini je nesumnjivo relevantno za tezu tužilaštva protiv optuženog.

64. Slijedi da su opšti uslovi relevantnosti i vrijednosti dokaza, kako su definisani u pravilu 89 Pravilnika, zadovoljeni što se tiče Okićevog svjedočenja. Napominjući da će pridati odgovarajuću težinu tom svjedočenju pri opštem razmatranju dokaza u tom predmetu, i da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom svjedočenju preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje da potreba da se osigura pravično suđenje uvelike ne nadmašuje dokaznu vrijednost Okićevog svjedočenja. Pretresno vijeće će, prema tome, prihvatiti to svjedočenje u obliku njegovih triju pismenih izjava (broj 09386, 09047 i 09336 na osnovu pravila 65ter) na osnovu pravila 92quater, a brojeve dokaznih predmeta će im dodijeliti Sekretarijat.

KDZ421 (Alija Isaković)

65. Alija Isaković je bosanski Musliman iz Rogatice, koji je dao izjavu istražiteljima tužilaštva 1999. u vezi sa preuzimanjem vlasti u opštini Rogatica 1992., i o njegovom kasnijem zatočenju i maltretiranju od strane snaga bosanskih Srba. U svojoj izjavi on isto tako potvrđuje sadržaj pismene izjave koju je dao bosanskim organima vlasti 1993., a u njoj se opisuju ti isti događaji.

66. Optuženi i ovdje tvrdi da izostanak unakrsnog ispitivanja u Isakovićevom slučaju, kao i činjenica da se njegovo svjedočenje odnosi na djela i ponašanje optuženog, kao i na neka ključna pitanja u vezi s tezom tužilaštva, čini njegovo svjedočenje neprihvatljivim na osnovu pravila 92quater. Vijeće ne smatra da je izostanak unakrsnog ispitivanja prepreka prihvatanju svjedočenja, ali će to uzeti u obzir kada bude pridavalo težinu Isakovićevom svjedočenju. Nesumnjivo je da se njegovo svjedočenje odnosi na događaje u Rogatici koji su ključni za tezu tužilaštva u vezi sa zločinima koji su navodno počinjeni u toj opštini, ali se jedino pominjanje optuženog vrši u kontekstu nečega što je svjedoku prepričala neka druga osoba. Vijeće ne smatra da uključivanje te reference čini izjavu, ili neki njen dio, neprimjerenima za uvrštavanje u spis na osnovu pravila 92quater, napominjujući kako je težina koju valja pridati ovoj konkretnoj referenci pitanje koje Vijeće treba rješavati u odnosu na taj iskaz u cjelini.

67. Tužilaštvo tvrdi da Isakovićevo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti, što optuženi ne spori. Vijeće nije u poziciji, u ovoj fazi, da samo za sebe procijeni u kojoj mjeri druga svjedočenja doista potkrepljuju Isakovićevo.

68. Vijeće se uvjerilo da je Isakovićevo svjedočenje relevantno za tezu tužilaštva protiv optuženog, i smatra da je dovoljno pouzdano za prihvatanje na osnovu pravila 92*quater*, budući da je izjava koju je dao istražiteljima tužilaštva zabilježena uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda, i da ju je svjedok potpisao, uz potvrdu da je njen sadržaj istinit, a u toj je izjavi potvrdio sadržaj svoje potpisane izjave date bosanskim organima vlasti 1993. godine. Iz toga slijedi da su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako su definisani u pravilu 89 Pravilnika, zadovoljeni što se tiče Isakovićevog svjedočenja. Napominjući da će pridati odgovarajuću težinu tom svjedočenju pri opštem razmatranju dokaza u tom predmetu, i da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom svjedočenju preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje dokaznu vrijednost svjedočenja Alije Isakovića. Pretresno vijeće će, prema tome, prihvatiti obje njegove pismene izjave (broj 08093 i 07957 na osnovu pravila 65*ter*) na osnovu pravila 92*quater*, a brojeve dokaznih predmeta će im dodijeliti Sekretarijat.

KDZ431 (Zlatko Mededović)

69. Zlatko Mededović je balistički stručnjak policije iz Sarajeva, čije pismene izjave opisuju prirodu njegove ekspertize i obuke, kao i istrage koje su oni njegovi kolege vršili u Sarajevu od 1992. do 1995. u vezi s više incidenata granatiranja i snajperskog djelovanja. On je u svojstvu svjedoka dao dvije izjave istražiteljima Međunarodnog suda, jednu 1995., a drugu 2000. godine.

70. Optuženi tvrdi da Mededović nikada nije bio unakrsno ispitan i da bi Vijeće to trebalo uzeti u obzir prilikom odlučivanja o prihvatljivosti i/ili težini svjedočenja. On isto tako napominje da je Mededovićeva izjava u predmetu *Dragomir Milošević* bila redigovana prije nego što je prihvaćena, kako bi se uklonile ključne informacije u vezi s pravcem vatre, i tvrdi da bi ovo Vijeće trebalo uraditi to isto. Kao što je gore navedeno, odsustvo prethodnog unakrsnog ispitivanja nije prepreka prihvatanju svjedočenja na osnovu pravila 92*quater*, ali to

pitanje Vijeće treba da uzme u obzir kada bude procjenjivalo pouzdanost tog svjedočenja i kada bude odlučivalo o težini koju će mu pridati.

71. Vijeće tvrdi da Međedovićevo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti, što optuženi ne spori. Vijeće nije u poziciji, u ovoj fazi, da samo za sebe procijeni u kojoj mjeri druga svjedočenja doista potkrepljuju Međedovićevo.

72. Vijeće se uvjerilo da su obje Međedovićeve izjave relevantne i pouzdane, budući da su uzete uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda, i da ih je svjedok potpisao uz potvrdu da je njihov sadržaj istinit. Kao što je gore navedeno, ovo Vijeće nije obavezno da slijedi odluku Pretresnog vijeća u predmetu *Dragomir Milošević* i prije uvrštavanja u spis rediguje Međedovićevo izjavu uzetu u kontekstu drugog optuženog i drugog niza optužbi. Vijeće se uvjerilo da su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako ih propisuje pravilo 89 Pravilnika, zadovoljeni u vezi sa ovim svjedočenjem. Napominjući da će odgovarajuću težinu tom svjedočenju pridati prilikom opšteg razmatranja dokaza u tom predmetu, i da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom svjedočenju preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje dokaznu vrijednost Međedovićevo svjedočenja. Pretresno vijeće će, prema tome, prihvatiti njegove dvije izjave na osnovu pravila 92^{quater}, a brojeve dokaznih predmeta dodijelit će im Sekretarijat.

73. Dokumenti broj 13298, 13300, 13301 na osnovu pravila 65ter su službeni izvještaji ili zapisi o istragama, na svaki od kojih Međedović upućuje u svojoj izjavi iz 1995. godine. Vijeće se uvjerilo da ti izvještaji čine neodvojiv i neophodan dio njegovog svjedočenja, i da zadovoljavaju uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost. Oni će, prema tome, biti prihvaćeni u ovom predmetu, a brojeve dokaznih predmeta će im dodijeliti Sekretarijat. Vijeće, međutim, napominje da se izvještaj broj 13301 na osnovu pravila 65ter javlja u sklopu elektronskog sistema za vođenje suđenja samo na engleskom jeziku, koji se tamo navodi kao jezik originala, iako se čini da bi originalni jezik tog izvještaja morao biti BHS. Tužilaštvo bi prema tome moralo ili dostaviti originalnu verziju dokumenta na BHS-u, ili razjasniti da li je engleski jezik doista jezik originalne verzije.

74. Tužilaštvo se poziva na strane 8 i 9 izjave Borislava Stankova, koju je Međedović pominjao u svojoj izjavi svjedoka od 20. novembra 1995. Međutim, ovaj dokument izgleda ne sadrži broj na osnovu pravila 65ter, i nije dostavljen Vijeću, pa stoga neće ovom prilikom biti uvršten u spis. Tužilaštvo se isto tako poziva na dokument broj 10440 na osnovu pravila 65ter, koji predstavlja izvještaj o incidentu granatiranja od 8. novembra 1994. Međutim, Međedović ne pominje ovaj izvještaj ni u jednoj od svoje dvije izjave svjedoka, pa se prema tome ne može smatrati da čini neodvojiv i neophodan dio njegovog iskaza. On, prema tome, neće ovom prilikom biti uvršten u spis u ovom predmetu.

KDZ435

75. Tužilaštvo je u povjerljivom Dodatku A svom "Podnesku na osnovu pravila 73bis (D)", podnesenom 31. avgusta 2009., navelo da više ne namjerava pozvati KDZ435 u svojstvu svjedoka zbog odluke Pretresnog vijeća po obavještenju o formalnom primanju na znanje opšte poznatih činjenica.²¹ Svjedočenje KDZ435 neće, prema tome, biti prihvaćeno u ovom predmetu.

KDZ445 (Asim Hamzić)

76. Asim Hamzić živio je u selu Knežina u opštini Sokolac, a u svojoj pismenoj izjavi koja je uzeta 1996. opisuje situaciju u selu i okolini 1990.-1992., i donosi pojedinosti u vezi s aktivnostima lokalnih Srba i političara SDS-a u Sokocu. Isto tako, opisuje lična iskustva iz maja 1992., kada je selo "etnički očišćeno".

77. Optuženi tvrdi da Hamzićeva izjava nikada nije bila predmet unakrsnog ispitivanja, i da to što je nepotpisana dovodi u pitanje njenu pouzdanost. Tužilaštvo, međutim, ističe da je u novembru 2001., kada je "predsjedavajući službenik" koga je imenovao Sekretarijat obavio potrebne formalnosti propisane pravilom 92bis (B) Pravilnika, Hamzić potpisao izjavu kojom potvrđuje istinitost i tačnost svoje izjave iz 1996., uz neke manje korekcije. Vijeće se zaista uvjerilo da je izjava iz 1996., ispravljena verzija, pouzdana i ponovo napominje da izostanak unakrsnog ispitivanja svjedoka u vezi sa njegovom izjavom nije prepreka njenom prihvatanju

²¹ Podnesak tužilaštva na osnovu pravila 73bis (D), 31. avgust 2009., par 4., i Povjerljivi dodatak A.

na osnovu pravila 92*quarter*. Vijeće će ipak uzeti ovo u obzir kada bude odlučivalo o težini koju valja pridati Hamzićevom svjedočenju.

78. Tužilaštvo tvrdi da Hamzićevo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmeti, što optuženi ne spori. Vijeće nije u poziciji, u ovoj fazi, da sâmo procijeni koji drugi dokazi potkrepljuju Hamzićevo svjedočenje.

79. S obzirom na Hamzićevo svjedočenje, zadovoljeni su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako su navedeni u pravilu 89 Pravilnika. Napominjući da će pridati odgovarajuću težinu tom svjedočenju pri opštem razmatranju dokaza u tom predmetu, i s obzirom na to da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom iskazu preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje dokaznu vrijednost Hamzićeva svjedočenja. Vijeće će prema tome prihvatiti njegovo svjedočenje u formi izjava koje je dao 1996. i 2001. (broj 04218 i 13325 na osnovu pravila 65*ter*), na osnovu pravila 92*quarter*, a brojeve dokaznih predmeta dodijeliće im Sekretarijat.

80. Predmeti broj 13323 i 13324 na osnovu pravila 65*ter* fotografije su Alekse Krsmanovića i Đorđa Lukića, na kojima je Hamzić, kad su mu pokazane, identifikovao dvoje ljudi. O tim fotografijama se govori u njegovoj izjavi iz 1996. godine. Vijeće se uvjerilo da one čine dio njegovog svjedočenja, ali se nije uvjerilo da su relevantne za ovaj predmet. Prema tome, one u ovom predmetu neće biti prihvaćene.

KDZ504

81. Tužilaštvo je u povjerljivom Dodatku A svom "Podnesku na osnovu pravila 73*bis* (D)", podnesenom 31. avgusta 2009., da više neće pozivati KDZ504 kao svjedoka zbog Odluke Pretresnog vijeća po obavještenju o formalnom primanju na znanje opšte poznatih činjenica.²² Svjedočenje KDZ504 neće sada prema tome biti uvršteno u spis na osnovu pravila 92*quarter*.

KDZ511(Matija Bošković)

82. Matija Bošković je Srbin, električar i vlasnik kafića iz Zvornika koji se početkom aprila 1992. javio kao dobrovoljac, a bio je raspoređivan u razne jedinice i učestvovao u raznim operacijama tokom sukoba u Bosni i Hercegovini. Isto tako postao je vodeći član Srpske radikalne stranke (SRS) u Malom Zvorniku u julu 1992. U njegovoj izjavi svjedoka, koju je 2003. dao istražiteljima tužilaštva, opisuje se situacija u Zvorniku i njegovoj okolini 1991. i 1992., kao i Boškovićeve razni zadaci u, *inter alia*, Zvorniku, Ilidži i Hadžićima, i njegove aktivnosti u vezi s nekoliko dobrovoljačkih jedinica i njihovim organiziranjem.

83. Optuženi tvrdi da Boškovićevo svjedočenje ne bi trebalo da bude uvršteno na osnovu pravila 92*quarter* zato jer nikad nije bilo predmet unakrsnog ispitivanja, a pruža inkrimirajuće dokaze u vezi s nekim ključnim pitanjima iz tužiočeve teze, kao i dokaze koji se tiču djela jednog od navodnih učesnika udruženog zločinačkog poduhvata, Vojislava Šešelja. Nijedan od tih faktora nije prepreka prihvatanju Boškovićeve izjave na osnovu pravila 92*quarter* iako će Vijeće uzeti u obzir izostanak unakrsnog ispitivanja prilikom njegovog svjedočenja kada svjedočenju bude pridavalo odgovarajuću težinu. Tužilaštvo tvrdi da Boškovićevo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i dokazni predmet, što optuženi ne spori. Tužilaštvo nije u poziciji, u ovoj fazi, da samo procijeni opseg u kom drugi dokazi doista potkrepljuju Boškovićevo svjedočenje.

84. Boškovićevu izjavu potpisao je on sâm i potvrdilo je istinitost njenog sadržaja, a zabilježena je uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda. Vijeće se uvjerilo u njenu pouzdanost i napominje da je prethodno uvrštena u predmet *Šešelj* na osnovu pravila 92*quater*.²³ Vijeće se isto tako uvjerilo u relevantnost izjave za tužiočevu tezu protiv optuženog. Iz toga slijedi da su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako su propisani u pravilu 89 Pravilnika, zadovoljeni u vezi sa Boškovićeve svjedočenjem. Napominjući da će pridati odgovarajuću težinu tom svjedočenju pri opštem razmatranju dokaza u ovom predmetu, kao i da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom iskazu preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje da potreba da se osigura pravično suđenje

²² na osnovu pravila 73*bis*(D), 31. avgust 2009., par. 4 i Povjerljivi dodatak A.

uveliko ne nadmašuje dokaznu vrijednost Boškovićevog svjedočenja. On će prema tome biti uvršten u spis na osnovu pravila 92^{quater}, a broj dokaznog predmeta će mu dodijeliti Sekretarijat.

85. Boškoviću su prilikom razgovora pokazana tri dokumenta u njegovoj izjavi svjedoka. U prvom od njih, broj 13332 na osnovu pravila 65ter nalazi se platni spisak za 12 lica, uključujući Boškovića, koji su pripadali istoj jedinici. Drugi, broj 13326 na osnovu pravila 65ter je sličan spisak sa 22 imena, uključujući Boškovićevo. Treći, 13319 na osnovu pravila 65ter, sadrži potvrdu za dva vozila konfiskovana 1992. prilikom incidenta koji Bošković opisuje u svojoj izjavi. Vijeće se uvjerilo da ta tri dokumenta čine neodvojiv i neophodan dio njegovog iskaza, i ispunjavaju uslove relevantnosti i dokazne vrijednosti, i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost. Oni će, prema tome, biti prihvaćeni u ovom predmetu, a brojeve dokaznih predmeta će im dodijeliti Sekretarijat.

KDZ542 (Adem Balić)

86. Adem Balić je bio novinar koji je takođe radio za Skupštinu opštine Hadžići do izbijanja sukoba 1992. Njegova pisana izjava svjedoka (na osnovu pravila 65ter broj 11487) tiče se političke situacije u Hadžićima i preuzimanja vlasti u opštini u maju 1992., a i upućuje na izjavu koju je dao bosanskim organima vlasti 1993., u kojoj opisuje svoje zatočeništvo i maltretiranje kojem je bio podvrgnut od maja do novembra 1992.

87. Optuženi i ovdje ističe da Balićevo svjedočenje nikada nije bilo predmet unakrsnog ispitivanja, i tvrdi da se ono tiče ključnih pitanja iz tužiočeva predmeta. Kao što je između ostalog gore napomenuto, ni jedan od tih faktora nije prepreka prihvatanju dokaza na osnovu pravilu 92^{quater}. Tužilaštvo tvrdi da Balićevo svjedočenje potkrepljuju drugi svjedoci i iskazi, što optuženi ne spori. Vijeće nije u poziciji da sâmo procijeni u kojem opsegu drugi dokazi zaista potkrepljuju Balićevo svjedočenje, premda napominje da se svjedočenje Zijada Okića, o kojem se gore govori, isto tako tiče preuzimanja vlasti u opštini Hadžići.

²³ *Tužilac protiv Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po zahtevu Tužilaštva da se jedan dokazni predmet doda na njegov spisak na osnovu pravila 65ter i da se dokazni materijal svedoka Matije Boškovića uvrsti u spis na osnovu pravila 92^{quater}, 9. mart 2009.

88. Balićevu izjavu potpisao je on sâm, i potvrdio je istinitost njenog sadržaja, a zabilježena je uz pomoć prevodioca Međunarodnog suda. Vijeće se uvjerilo u pouzdanost tog svjedočenja, kao i u njegovu relevantnost za tezu tužilaštva protiv optuženog utoliko što se tiče događaja u opštini Hadžići. Slijedi da su opšti uslovi relevantnosti i dokazne vrijednosti, kako su propisani pravilom 89 Pravilnika, zadovoljeni u vezi Balićevim svjedočenjem. Napominjujući da će primjerenu težinu tom svjedočenju pridati prilikom opšteg razmatranja dokaza u ovom predmetu, i da ne može zasnovati osuđujuću presudu na nepotkrepljenom svjedočenju preminulog svjedoka, Vijeće zaključuje da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost. Oni će, prema tome, biti uvršteni u spis na osnovu pravila 92*quater*, a brojeve dokaznih predmeta dodijelit će im tužilaštvo.

89. Tužilaštvo nije podnijelo izjavu koju je Balić 1993. dao bosanskim organima vlasti (broj 11488 na osnovu pravila 65*ter*) kao dio njegovog svjedočenja na osnovu pravila 92*quater*, nego kao dokazni materijal povezan sa njegovom izjavom iz 1997. U svojoj izjavi iz 1997. on potvrđuje sadržaj izjave iz 1993. Vijeće se uvjerilo da ta izjava čini neodvojiv i neophodan dio njegovog svjedočenja, kao i da je relevantna, pouzdana i da potreba da se osigura pravično suđenje uveliko ne nadmašuje njenu dokaznu vrijednost. Ova izjava će, prema tome, isto tako biti prihvaćena u ovom predmetu, a broj dokaznog predmeta će joj dodijeliti Sekretarijat.

III. Dispozitiv

90. Iz tih razloga, na osnovu pravila 54, 89 i 92*quater* Pravilnika, Vijeće ovim:

- (i) dijelom **ODOBRAVA** Zahtjev,
- (ii) **PRIHVATA** svjedočenje **KDZ044** (dva transkripta bez brojeva na osnovu pravila 65*ter* i dvije izjave svjedoka broj 13320 i 13321 na osnovu pravila 65*ter*, prihvaćene pod pečatom, s tim što će tužilaštvo pripremiti javne i redigovane verzije), **Ljubo Bojanović** (jedan transkript bez broja na osnovu pravila 65*ter*, čiji dijelovi navedeni u paragrafu 22 će biti uvršteni pod

pečatom), **Đula Leka** (jedna izjava broj 09989 na osnovu pravila 65ter), **Ismet Poljak** (jedna izjava broj 13242 na osnovu pravila 65ter), **Huso Palo** (dvije izjave zajedno, broj 09988, na osnovu pravila 65ter i transkriptom broj 13307 na osnovu pravila 65ter), **Faik Bišćević** (dva transkripta bez broja na osnovu pravila 65ter broj), **Thomas Knustad** (jedan transkript broj 10369 na osnovu pravila 65ter), **Zijad Okić** (tri izjave broj 09386, 09047 i 09336 na osnovu pravila 65ter), **Alija Isaković** (dvije izjave broj 08093 i 07957 na osnovu pravila 65ter), **Zlatko Mededović** (dvije izjave broj 13296 i 13297 na osnovu pravila 65ter), **Azim Hamzić** (dvije izjave broj 04218 i 13325 na osnovu pravila 65ter), **Matija Bošković** (jedna izjava broj 10776 na osnovu pravila 65ter), i **Adem Balić** (jedna izjava broj 11487 na osnovu pravila 65ter), a svima će brojeve dokaznih predmeta dodijeliti Sekretarijat;

- (iii) **PRIHVATA** sljedeće sa svjedočenjima povezane dokazne predmete kojima će brojeve dodijeliti Sekretarijat; dokumenti broj 13250, 13248, 13245, samo dvije strane samo od 13246 (strane 03089366 i 03089372, za koje će biti dostavljene verzije na BHS-u), 31050A, 13263, 04784, 13151, 04841, 04842, 11317, 11769, 13168, 13176, 10415, 10208, 10004, 09508, 10119, 13298, 13300, 13301, 13332, 13326, 13319 i 11488, na osnovu pravila 65ter i
- (iv) **ODBACUJE** Zahtjev u svim drugim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 30. novembra 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]